

Ezt a műveltséget és ingyencséget, amit csak a környezet adományozhat, a többi európai metropolisok sohasem fogják utolérni.

Ezért azután, bármily sötétek legyenek most napjai, Páris mindig a Fény Városa marad.

¹ R. B. Movat: Quinze années de politique française. — ² M. Cachin: Les légons de 1914. — ³ Pétain beszéde a tart. tisztek július 22-i kongresszusán. — ⁴ Duchêne szavai ugyancsak július 22-én a lyoni légiyakorlatok megkezdésekor. — ⁵ Carl Mertens: Krieg gegen Frankreich? — ⁶ L'Intransigeant, 1934. VII. 12. — ⁷ Monde, 1934. VII. 20. — ⁸ Jean Siroi: Les problèmes français du blé. — ⁹ 1933. I. 26-i, VII. 10-i és XII. 28-i törvények. — ¹⁰ G. Dovime: Fin du producteur français.

M A I F R A N C I A K Ö L T Ö K

Fordította: KORVIN SANDOR (Kolozsvár)

LOUIS ARAGON: A GYÖNGYHALÁSZOK DALA

*Hogy táplálhassuk messzi véreinket,
mi boldog mélyek halásza
iszapba fúrjuk felmart kezeinket,
míg szánkából mellünk tépett hangja ri,
és ontjuk tudónk felfakadt virágát
s a gyöngygyakéket vérző drágát
tábatok elé... bibort, sárgát,
óh Európa démonai!*

*Bús koralllok és mohák mentén testiünk
bá'nák üzik villámgyorsan úszva.
Örvénylő vizek fogságába estiünk,
bús gyöngyhalász a tengerek koldúsa.
Hajcsárok szíja kerget ezer bajban,
Madarak csapjanak reájok sűrű rajban,
csőrüknek és villó pengének majdan
édes leszen a gyöngy-kufárok húsa.*

*Dokkmunkások, küzködő testvérek
mesélték fenn a révi kalmároknál,
(hol gyöngyért peregnék a hitvány bérek
míg mérlegük fölött a sóhajunk száll),
hogy már tizennégy éve mult
annak, hogy keleten borult
egek alatt egy világ hullt
porba, a nép felfénylő ostromában.*

*Bárkákra hát, induljunk el
testvérkezét kérni a népnek,
ki igaz útra vezérel,
amelyre mind a bátrak lépnek.
Pörék vagyunk. Fogytán a bériünk.
Mi mégis semmi mást nem kérünk,
te puszták fia, nagy testvériünk,
mint kelő csillagát a népnek!*

TRISTAN RÉMY: UCCAI KÉP

Anákor karfiollal, vagy újgyümölcszel
teli kocsiját tolta,
az ember nem tudhatta,
hogy a kerék-e, vagy mankója
csikordul.

Mikor a padra telepedett,
az ember nem tudhatta,
hogy nyítt nadrága, mely térde
feljószlott csikjain át testét mutogatta
vajjon a szövet bodor szálaiból láttatja-e,
vagy combja sötét szőre
kandikál.

Amikor saját magán foldozta rongy ruháját,
az ember nem tudhatta,
hogy nem helyenként kilátszó teste
sebjorradásai-e azok,
amiken öltöget.

S amikor felváltva kínált
vöröshagymát vagy krizantémot
csokorban persze és husz apró sou-ért,
az ember nem tudhatta,
hogy nem az ő eleven húsa-e
és festett daróc-nadrágja
bolyhaival és teste szőreivel
és mankója s kocsija kerekestül az,
mért husz rongy sou-ért kínálgat, —
mert mindez együtt többet nem is ér.

TRISTAN RÉMY: VIOLASZINŰ BOR

— Látod a violaszínű bort,
aranylón pezsg a sárga lámpafényben, —
mint különös virágkehely oly mélytűzű ez a pohár.

A két ember egymás szemébe tekint
s mindkettejük szemében ugyanaz a kép ül —
Egy csomag dohány csupán, mi elválasztja őket.
Egy csomag dohány csupán, mi összehozta őket.
Előttük álom s füst elszálló csikja leng.
A liter bor közöttük, mintha tornyuk volna,
asztalközepén két pohár között.
Boros torony körül az apró házak.

Itt jönnek össze. Jól esik.
És beszélhet az ember.
Azaz, hogy ők aligha váltanak szót.
Barátok közt fölösleges.
Ők értik egymást már a találkozás

s a töltögetés módján, csöndben, mélyen.
Két kéz találkozik. Két pohár összekoccan —
Beszélni? — azoknak való, kik nincs mit mondjanak.

— Öregem, kérek még egy jó literrel,
csillogó habja csupa gyönggyel pezsdül.
A földed ez. S az enyém. Élet
és édes levegő ez, mi mezőnkön szálldos.
Drága bor, mely gyöngyszemeket perget.

FRANCIS ANDRÉ: ISMEREK EGY FÖLDMŰVEST...

Ismerek egy földművest, ki barnakehlű földjét
szántogatva néha messze gondol,
testvérnépekre, életük sorára.
Ismerek egy földművest, ki néha messze gondol.
Ismerek egy deresedő bányászt, derék öreg bajtárs,
ki mint a búsa állat küzködik vermében, —
s az este jöttével fejét kezébe hajtja,
úgy kutat valami távol rezgő fénysugár után.
Ismerek egy munkást, aki messze gondol.

Ismerek egy matrózt lenn az Óceánon,
ki mélyen lélekző vizek fölébe hajlik.
Ismerek egy csavargót a világ útjain
s egy katonát, ki dobogó sorokban marso'.
Sok testvéremet ismerem, ki messze gondol.

E távolokban fogannak eszméik
és bármily nagyok a földek s tengerek,
azok csak egyre szállnak, visszatérnek
és találkoznak mind a nagyvilágban.
Igy lengenek ők egymáshoz hasonlók,
éber lélekkel szállnak nyughatatlan
s a nagyvilág sugárzó végtelenjén
egybefogják testvér-szíveinket.

CHARLES ROCHAT-CENISE: LIÉVIN

A város köddel övezi magát.
Egy idevetődött ittas idegen
lengyel megölte éjjel asszonyát.
A havas föld agyaggal, hidegen
holttetemeket ölel át.

Hó borította el a tájat.
Mint valami tünycs szibériai város
olyan vagy utambakerült fáradt
Liévin, idegen és homályos
zúgjaiddal, honnan varázsod árad.

„Köszönöm, biztos úr, tudom.“
 A határátlépés tilos. Vesztegzár ...
 Aomszerűn emelem fel karom,
 az egész fehér Liévin-i határ
 holnapra föld lesz és korom.

Szállóm fölött jajongva zúg a szél.
 Fáradt agyam borús álmokat sző.
 A széles csipezű szolgáló jár-kél,
 dúsnedvű földek hajadona ő,
 hol farkasüvöltést röpít a tél.

Alom! mi írva áll sötét lapodra:
 vihar kell ide, semmi más,
 az inség hajmeresztő sodra,
 háború, sztrájkok, lázongás,
 hogy útrakelj a „nagy riportra“.

Forrongás a bányavidéken! —
 a hír nehéz szivembe kap.
 E vén, derűtlen Északon
 megindulunk mi is egy nap!...

LUCIEN JAQUES: A VIZBEFULT

A vízbefult, ki itt pihen a part mohái közt
 és nincs már testén semmi emberi,
 egyetlen ép kezén kívül,
 amelyen aranygyűrű csillog babonásan, —
 ki iránt szívelekben csak düh és undor él,
 akár' egy ocsmány állat hullájával szemben,
 amért az ellenség zubbonyát viseli
 mégis csak ember volt ő — ember —
 egészen ifjú,
 kit napfény, kenyér s szerelem éltetett.

Lehet, hogy otthon él valahol gyöngéd anyja,
 menyasszonya, vagy gyermeke talán,
 kit szeretett és aki szereti.

Óh gondold el, hogy' haldokolhatott
 sebeivel az éj dermesztő sötétjében,
 a hideg és mély folyó fölé borúlva, —
 hogy legalább gondolatod legyen a szemfedője

(Troyes, 1914 november)